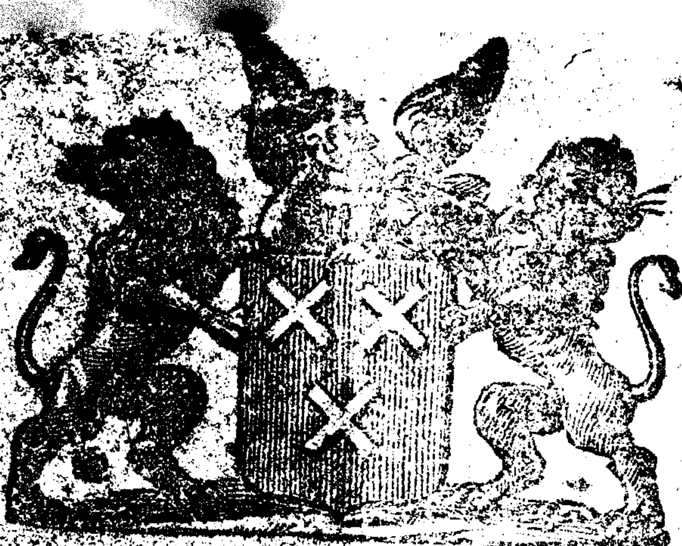
N°. 1. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Woensdag 1 Januarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — Bij een tweetal besluiten in den belgischen *Moniteur*, beide van den 27 dezer gedagteekend, wordt aan den heer *Goblet* zijne demissie als minister van buitenlandsche zaken in Belgie verleend, en aan den graaf *Felix de Merode* het interim van dat departement met dat van de marine opgedragen.

— De belgische senaat heeft ll. Zaturdag, na de achtervolgelijke behandeling van de onderscheidene artikelen, het budget der middelen en wegen aangenomen. Drie leden, de heeren *de Podesta*, *de Neve* en *de Sney*, hebben zich er tegen verklaard. Verscheidene senateurs hebben bij de discussien hun verlangen te kennen gegeven, van in het volgende jaar geen additionele centimes op de grond- en personele belasting, de patenten en het bier, op het budget meer aan te treffen, en eene wet voor het maximum en minimum van de granen te zien voordragen.

— Eene commissie van brusselsche fabriekanten, vereenigd met de deputatien van andere belgische fabriekssteden, heeft eenen uitvoerigen arbeid over de statistiek der katoen-industrie ten einde gebragt. Deze in eene algemeene op gisteren gehouden vergadering goedgekeurde arbeid zal door den druk worden publiek gemaakt en aan de wetgevende kamers worden aangeboden.

— De generaal *Mercx* is sedert een paar dagen van Berlijn te Brussel terug. Volgens den *Courrier belge* maakt de generaal *Goblet* zijne zaken reeds in orde, om hem aan het pruissisch hof te vervangen.

— In den nacht van den 26 op den 27sten is te Namen de linkerhoek van het hoornwerk van het donjon, onder het wachthuis der nachtwacht, ingestort; de breuk is zeer aanmerkelijk, terwijl nog een ander deel van gemeld werk dreigde in te storten. — Ofschoon in de laatste twee dagen te Namen minder regen was gevallen, was het water op de beide rivieren, de Maas en de Sambre, echter weinig verminderd.

FRANKRIJK.

Parijs, den 28sten December.

De kamer van gedeputeerden heeft gisteren in hare bureaux, onder anderen, de commissie benoemd, welke met de redactie van het adres van antwoord is belast. Ook die benoeming is grootendeels in den geest van het ministerie uitgevallen; behalven aan den voorzitter, is deze niet onbelangrijke taak aan de heeren *Martin du Nord*, *Dumont*, *Etienne*, *Gillon*, *Jacqueminot*, *Viennet*, *Dufault*, *Bignon* en *Odier* opgedragen.

Reeds zijn van onderscheidene kanten bij de wetgevende kamers petitien ingekomen, waarbij op eene geheele wijziging van het stelsel van verkiezingen wordt aangedrongen. Het is intusschen hoogst onwaarschijnlijk, dat dit verzoek reeds in deze zitting ingang zal vinden; doch de hoofden der koningsgezinde, zoowel als der liberale partij vermeenen, dat zij, door de aandacht der natie vroegtijdig op dit onderwerp te vestigen, zullen verkrijgen, dat men bij de algemeene verkiezingen in het volgend jaar, aan de meerderheid der afgevaardigden den uitdrukkelijken last zal opleggen, die verandering te bewerken, even als zulks na de revolutie van Julij ten aanzien van de afschaffing der erfelijkheid van het Pairschap het geval was.

— De berigten van de spaansche grenzen zijn heden vrij belangrijk. Onder dagteekening van den 24sten dezer leest men in de *Sentinelle des Pyrenées :*

» De provincien Katalonien en Arragon, waar tot nu toe de orde niet werd gestoord, hebben eindelijk aan de stem der geestelijkheid gehoor gegeven. Sints eenige dagen bespeurt men er eene ongewone gisting, die op verschillende plaatsen reeds tot openbaren opstand is overgeslagen.

» Men verzekert dat zich niet minder dan 6000 insurgenten te Estella vereenigd hebben, en dat de generaal *Valdès* niet meer dan 3000 man heeft om die aldaar aan te tasten. Men heeft intusschen hier en daar mobiele kolonnen gevormd om de insurgenten ook in hunne schuilplaatsen te vervolgen, en de rust zoodra mogelijk te herstellen.

De *Indicateur de Bordeaux* van den 27sten dezer voegt hierbij:

» De gemeenschap in de Baskische provincien is weer geheel afgesneden. Reizigers die voor acht dagen van Bilbao vertrokken, werden onder weg vijf malen door de insurgenten aangehouden, en zijn zelfs thans nog niet te St. Sebastiaan aangekomen.

» In de omstreken van Guernica heeft dezer dagen een gevecht plaats gehad, ernstiger dan nog immer sedert het begin van den opstand werd geleverd. Nagenoeg 500 man, aangevoerd door den brigadier *Beredicto*, werden door eene afdeeling insurgenten, van 2000 man sterk, die zich onder het bevel van *Zabula* in de bosschen verscholen hield, op het lijf gevallen. Na eene dappere verdediging waren zij genoodzaakt te wijken, en lieten meer dan 100 dooden en gekwetsten achter. Men is uiterst bevreesd, dat deze nederlaag de zedelijke kracht der troepen van de koningin merkbaar zal ter neder slaan.

» Een courrier, die gisteren van Madrid aankwam, meldt ons, dat de generaal *El Pastor* met 2000 man van Bergara naar Aspeytia in aantogt was, en aan den kolonel *Jaureguy* had gelast, om ook van Villa Franca derwaarts op te trekken, en alzoo van onderscheidene kanten de insurgenten aldaar vereenigd, te bestooken.

» De generaal *El Pastor* is tot kapitein-generaal van Guipuzcoa, de generaal *Walls* van Biscaye benoemd.

— Heden (28 *December*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. en op tijd 104; 3 pCt. kont. 75,05; op tijd 75,15; Nap. renten kont. 91; Sp. perpet kont. 69⅜; op tijd 69¾; 3 pCt. kont. 41⅝; op tijd 41½.

NEDERLANDEN.

Breda, den 31sten December.

Gisteren in den namiddag werd onze vesting in rouw gedompeld door het afsterven van haren hoogstvereerden Opperbevelhebber. De Hoog Edel Gestrenge Heer Jan Ernst Wildeman, *Generaal Majoor en Ridder van de Orde van den Nederlandschen Leeuw*, overleed in den ouderdom van 62 jaren binnen onze muren. Gedurende den tijd van meer dan drie jaren, waarin deze vesting zich in staat van beleg bevond, voerde hij in dezelve het opperbevel, en had, door de vereeniging der beminnelijkste hoedanigheden met een vast karakter, zich zoo zeer de achting der Burgerij verworven, dat allen eenstemmig erkenden grootelijks verpligt te zijn aan de inschikkelijkheid en het verstandig beleid eens mans, die in eene betrekking van zoo teederen aard de belangen van allen, in 't bijzonder met die des vaderlands zoo veel mogelijk wist overeen te brengen.

De tijd, van onrust en onzekerheid, welken wij hebben doorgebragt, zal zeker ook in latere dagen bij de burgerij van *Breda* nimmer in het geheugen terug keeren, of die herinnering zal gepaard gaan met eene erkentelijke hulde aan de nagedachtenis van haren voortreffelijken Opperbevelhebber. Maar niet alleen voor deze vesting, niet alleen voor de naaste betrekkingen van den overledene, is zijn afsterven eene bedroevende gebeurtenis. De Generaal Majoor Wildeman bezat uitgebreide kundigheden in de verschillende vakken der krijgsdienst; zijne theoretische kennis verwierf hem reeds kort na de oprigting van het Koninklijke Nederlandsche Instituut de benoeming tot korrespondent van de klasse der Wis- en Natuurkunde; hij had de Latijnsche letterkunde met goed gevolg beoefend en was een voorstander van Letterkundige beschaving; en hij was altijd volijverig om de hem geschonkene talenten en verkregene kundigheden aan te wenden tot heil van dat Vaderland, welks geschiedenis hem steeds belangrijk, welks welzijn hem dierbaar was. Daarvan kunnen zij getuigen, die zijne werkzaamheden bij de waterstaat, bij den algemeenen staf, en in alle andere Militaire en staatkundige betrekkingen en omstandigheden hebben kunnen waarderen. De dood van zulk een man is een verlies voor het geheele Vaderland. Moge zijne nagedachtenis ook daarom langen tijd in wezen blijven, opdat velen naar zijn voorbeeld zich rigtende in de dienst van het Vaderland en van den Koning, als Hij, geacht mogen zijn bij hun leven, en betreurd bij hunnen dood.

Volgens de jongst ingekomen berigten, was de Rhijn te Keulen den 27sten weder 1 voet 1 duim Rhijnl. gewassen, zoodat hij 27 voet 10 duim aan de peilschaal teekende; terwijl ook op alle onze bovenrivieren een voortdurende aanwas van water heerschte. Gisteren, den 29sten, teekende de rivier te Hulhuizen 1,31, in het Pannerdensche kanaal 1,44 en te Arnhem 0,24 Nederl. el onder den kruin der dijken. Aan het Bovenspijk had de rivier den 28sten de hoogte van 0,96 el beneden het noodpeil bereikt. De [illegible] in den ouden Rhijn-mond werkte toen ter hoogte van 2,03 el, zoo-

de gekenmerkte publieke meening in Frankrijk, over hetgeen de toekomst ons verheidt, om in eenige volgende artikelen, den toestand van het overige Europa, in verband tot het boven en nog onderstaande, verder te ontwikkelen. Deze publieke meening laat zich in de volgende zinsnede duidelijk voorstellen.

» Twee groote vraagstukken zullen de Fransche kamers bezig houden, en zullen voor het oog van Frankrijk in beraadslaging komen: *het tarief der douanen* en het *monopolie der verkiezingen*."

» Het douanen-tarief is niets anders, dan de te betalen schuldbrief van ons verbond met Engeland. Wordt het monopolie der verkiezingen ingetrokken, dan wordt het juiste midden genoodzaakt, deszelfs rekening op te maken, en afscheid te nemen."

» Gaat het douanen-tarief door, dan wordt Frankrijk aan Engeland overgeleverd, en de fransche nijverheid, de grootste steun van het juiste midden, betaalt de kosten."

» Wordt het monopolie vernietigd, dan scheurt Frankrijk zich van Engeland af, en *de vereeniging van alle de Franschen tot een en hetzelfde doel zal aan Frankrijk deszelfs onafhankelijkheid en natuurlijke grenzen*, tegen den wil van Engeland, terug geven!"

Φ. P.

LIEFDE GIFTEN,

bij de ondergeteekenden ontvangen, ten behoeve van den ongelukkigen Kanonnier STURM, die op den 2 Augustus ll, nabij *Axel* in *Zeeuwsch-Vlaanderen*, door het onverhoeds losbranden van het geschut, zijne *beide Armen* verloren heeft

Van twee Dames te Maastricht, met den wensch, dat zij vele navolgsters zullen krijgen, een coupon . . f 2,47½.
Bedrag der vorige opgaven . . . » 360,92.
Totaal . . f 363,39½.

Breda, den 31. December 1833.

BROESE & COMP.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

MAANDAG, *den 30sten December.*

TARWE. — Roode, wel zoo graag, overige soorten stil; 124 ℔ jarige Bandb. f 165; - 125 N. Vriesche f 160; - 122 dito f 150; - 127 puike jarige Wismar f 187; - 124 jarige B. Poolsche f 200; - 126 jarige Rhijn f 182 partij; - 131 N. dito f 190; - 128 N. Bovelandsche f 175.

ROGGE — N. goed prijshoudende, O. Stil; 124, 125 ℔ N. Overijss. f 140, 143; - 121 N. Holst. f 132; - 125 N. Munstersche f 143; - 124, 125 N. Rhijn bij partij f 143, 145.

GARST. — Prijshoudend: 109 ℔ Knobbe f 100; - 94, 97 N. Vriesche zomer f 67, 70.

HAVER. — Als voren: 82, 85 ℔ N. Gron. dikke f 64, 69; - 90, 92 N. fijne Vriessche f 75, 78; - 85 dito f 49; - 71 N. Voer f 51.

BOEKWEIT. — Zonder handel.

KOOLZAAD. — In eenen doen: Groninger f 69.

LIJNZAAD. — Als voren: 103 ℔ Petersb. f 270; - 109 Koningsb. f 225.

RAAP-OLIE. — Vliegend f $35\frac{1}{2}$; - Mei f 36; - Sept. f 35; - Lijn-Olie f $33\frac{1}{4}$; - Raap-Koeken f 50, 55; Lijn- f $8\frac{1}{2}$, 10.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

MAANDAG, *den 30sten December.*

Nederlanden. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ur.	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ur.
Werkel. schuld $2\frac{1}{2}$	$49\frac{7}{8}$	50	50	Cert. dito 18[illegible]. 5	$93\frac{3}{4}$	$93\frac{5}{8}$	$93\frac{5}{8}$
Dito dito 5	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{5}{16}$	$94\frac{5}{16}$	Obl. te London. 5	$94\frac{3}{4}$		
Uitgestelde dito...				Certif. te Hamb. 5			
Kansbill. dito....	$22\frac{5}{16}$	$22\frac{3}{8}$	$22\frac{5}{16}$	Inschrijv. Assig. 6	$66\frac{3}{8}$	$66\frac{1}{2}$	$66\frac{3}{8}$
Amort. Syndic.. $4\frac{1}{2}$	$88\frac{3}{4}$	$88\frac{13}{16}$	$88\frac{13}{16}$	Certificat. dito.. 6	$66\frac{1}{4}$		
Dito dito .. $3\frac{1}{2}$	$71\frac{15}{16}$	72	$72\frac{1}{8}$	Polen.			
Schatkistbiljett. . 6	$102\frac{1}{2}$	$102\frac{3}{4}$		Aand. Loot. fl. 300.	112	$112\frac{1}{2}$	112
Oorlogsleenten... 5	$100\frac{3}{8}$			Pruissen.			
Leening 1831... 5	$103\frac{1}{2}$			Dito dito R. 50...	94		
Handel-Maats. . $4\frac{1}{2}$				Oostenrijk.			
Frankrijk.				Dito dito f 100...			
Inschr. Grootb. 3	$75\frac{3}{4}$			Dito dito » 250. 4			
Engeland.				Metalliek 5	$93\frac{3}{8}$	$93\frac{1}{2}$	
Dito per 12 Aug. 3				Dito Lond. gen. 5	$93\frac{5}{8}$		
Spanje.				Dito .... $2\frac{1}{2}$			
Certificat. Ardst. 5	$62\frac{3}{4}$	63	63	Oblig. *Goll & C.* 5			
Dito f 1000 ... 3	41	$41\frac{1}{8}$	$41\frac{1}{2}$	Dito 4	$92\frac{1}{2}$		
Uitges. 3 pc. Sch. 5	$13\frac{7}{8}$	14	$13\frac{7}{8}$	Cert. Stadsh. dit. $2\frac{1}{2}$			
Cort. Bons. Lond. 5	$17\frac{5}{8}$	$17\frac{7}{8}$	$17\frac{3}{4}$	Ween. Bankact. 3			
Napels.				Denemarken.			
Certificat. *L & B* 5				Leening te Lond. 3			
Dito Falc. & C. 5				Braziliën.			
Leen. Lond. *R.* . 5				Dito *Rotschild.* 5	$67\frac{1}{2}$		$67\frac{1}{2}$
Rusland.				Grieksche.			
Obl. *Hope* 1798/1815. 5	102			Dito te Londen. 5			
Dito dito 1828/1829. 5	102						

, Heden overleed alhier de Hoog-Edel Gestrenge Heer JAN ERNST WILDEMAN, in leven Generaal-Majoor Opperbevelhebber dezer Vesting, Adjunct van den Chef van den Generalen Staf; Correspondent der 1ste klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van Kunsten en Wetenschappen en Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Breda, den 30. December 1833.

, Twee bekwame LETTERZETTERS, vast werk begeerende en bewijzen van hunne ervarenheid en goed gedrag kunnende overleggen, kunnen zich onmiddellijk vervoegen bij W. A. OUKOOP, Stads-Drukker en Boekhandelaar te *Breda*. Brieven *franco*.

, Bij den ondergeteekende, is met den 1sten Januarij 1834, te bekomen: het gewoonlijk BRUIN BIER, à zes guldens de Ton; het Gegist WIT BIER en de zoogenaamde KRAS tegen vijf guldens de Ton, Vaten en Kinnetjes na advenant, verblijvende door de duurte der Koppen de provisie Bieren op de vorige prijzen; hij beveelt zich in een ieders gunst.

B. A. KERSTENS, te *Breda*.

, Op Vrijdag den 3den Januarij aanstaande, zal men, in het van ouds bekende *Venduhuis der Notarissen*, staande op de Havermarkt te *Breda*, overgaan tot den publieken verkoop van eenige MILITAIRE KLEEDINGSTUKKEN; DEKENS en LAKENS.

De Vendumeester,
P. BOGAERTS.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE GOEDKEURING.

Het Gezelschap Openisten van *Amsterdam*, onder directie van J. H. DESSAUR, deszelfs vertrek van hier naar *Leeuwaarden*, nog eenige dagen uitgesteld hebbende, zal, het genoegen hebben, op vereerend verzoek, op Donderdag den 2. Januarij 1834, in den Schouwburg alhier, in het Nederduitsch, te vertoonen:

PAUL EN VIRGINIA, groote, vermakelijke, Geschiedkundige Opera, in *drie* bedrijven, naar het Fransch, muzijk van *Kreutzer*, nooit alhier vertoond. Na hetzelve: DAS TYROLER CONCERT IN HOLLAND, komiek Zangspel van *J. H. Dessaur*.

Aanvang ten half zeven ure.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office Londen, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, te *Londen*, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld van *Rotterdam*, *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen*, naar gelang van ijsgang of andere verhinderingen, iederen Woensdag en Zaturdag.

De Riviervaart niet gestremd zijnde, is het vertrek van *Rotterdam* bepaald op:

Zaturdag den 4. Januarij, des morgens ten 7 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten, W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

Rotterdam en Londen.

VOOR GOEDEREN EN PASSAGIERS.

De AGENTEN der General Steam Navigation Company hebben hiermede het genoegen aan den Handel en Reizenden te berigten, dat het Stoomschip *LONDON MERCHANT*, gevoerd door HENRY WHITTINGHAM, deszelfs dienst iedere *tien* dagen van en naar gemelde plaatsen zal voortzetten, zoo ijsgang en andere wettige redenen zulks niet verhinderen, aanvang nemende van *Rotterdam*

op Dingsdag den 7. Januarij 1834, des morgens ten *acht* ure.

Zullende de verdere uren van afvaart intijds worden aangekondigd.

Nadere inlichting bij de Agenten voornd; W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

Rotterdam, den 25. December 1833.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

ZIET HET LIGHT:

Verzameling van VOORBEELDEN, FORMULEN en VRAAGSTUKKEN uit de Letterrekening en Stelkunst van Meyer Hirsch. Uit het Hoogduitsch vertaald door G. R[illegible].

Eerste Stuk. à f 1-40.

» De behoefte aan een Boek, hetwelk den eerstbeginnenden in de gelegenheid stelt, om de grondregelen, welke hij uit de leerboeken geput heeft, » toe te passen, en om de, voor zijne vorderingen zoo onontbeerlijke vaardigheid in de bewerkingen te verkrijgen, bewoog mij," – aldus zegt de schrijver in zijne voorrede, – » voor langen tijd tot de uitgave van dit werkje," en hij voegt er bij: » Of de herhaalde uitgaven aan de innerlijke waarde » van hetzelve, dan wel aan die behoefte alleen te wijten zijn, laat ik aan » zijne plaats, ik geloof het laatste." Zonder dit mede te willen beslissen, en zonder te willen beweren, dat de vertaling van dit werkje eene *volstrekte* behoefte voor ons is, gelooft de vertaler echter niet te veel te zeggen, wanneer hij beweert, dat deze verzameling van voorstellen, om de volledigheid en de geschikte keuze derzelve, allezins verdient op onze scholen te worden gebruikt. Het ontbreekt ons niet aan voortreffelijke leerboeken, welke de theorie der Stelkunst behandelen; doch wij hebben niet vele verzamelingen van Vraagstukken, zoo volledig als deze.

Bovendien pleit voor de waarde van dit werkje, dat er niet alleen reeds eene vierde Hoogduitsche uitgave van bestaat; maar dat hetzelve ook reeds in het Fansch en in het Engelsch is vertaald geworden; ook is hetzelve reeds sedert langen tijd bij vele onzer Wiskunstenaren niet ongunstig bekend.

Te Breda, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.